

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

Continet Tractatum Serie Vigesimo-Octavo De Matrimoniis, &
Sponsalibus, cum Indicibus necessariis

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

Quæ dona facta ab sponso sponsæ vel contrà, aut ab eorum
consanguineis vel extraneis censeantur sponsalitia largitas. §. 1.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76659](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76659)

De Sponsalitia largitate, quæ in sponsalibus interuenire solet.

Sponsalitiã largitatem Doctores appellant donationem, quam mittit sponsus, vel e contra animo, & spe matrimonij contrahendi, & ob eius causam, vt constat ex toto tit. ff. Et Cod. de donationib. ante nupt. & optime explicuit Matienzo, lib. 5. compilat. tit. 3. in rub. Gloss. 3. Quamque hispanè vocamus, Las donas y ioyas que se imbian los de posados in significacione amoris, & spem quam habere matrimonij contrahendi, estque donatio (vt alius placet) ante nuptias. Pro cuius explicatione examinanda sunt primò quæ dona facta ab sponso sponsæ, vel e contra, aut ab eorum consanguineis, aut extraneis censentur sponsalitia largitas? Secundò in qua quantitate, & ex quibus bonis præstari possit? Tertio quo tempore; Quarto qualiter acquiratur, aut amittatur?

§. I.

Quæ dona facta ab sponso sponsæ, vel contrà aut ab eorum consanguineis, vel extraneis censentur sponsalitia largitas?

- 1. Viroque iure antiquo, & nouo & censet Anton. Gomez omnia tradita ab sponso ante consummatum matrimonium esse sponsalitia largitas.
- 2. Contrarium docuit Mol. Iulianita.
- 3. Distinctione vtens dicitur esse in hac controuersia.
- 4. Si ad sit consuetudo, vt missa ab sponso fiant sponsa, illi standum est.
- 5. Et satis fundam. contrar.
- 6. Quid dicendum spectato iure nouo regni Castellæ.
- 7. Quid dicendum in muneribus a socio missis.
- 8. Quid de donatis à consanguineis sponso.
- 9. Soluuntur aliqua obiectiones.
- 10. Examinatur, an donata à consanguineis, vel amicis sponso sponsæ, vel e contra censentur sponsalitia largitas.

Quando de animo donantis constat nulla est quaestio, tunc enim ipsi qualibet alia præsumptione excludenda standum est, vt dicit Bart. leg. penult. §. seruis uxoris. inno. 3. ff. soluto matrim. ibi Immola, num. 10. Iulius Clar. lib. 4. recept. ar. 5. donatio. quest. 10. Gutierrez lib. 2. pract. quest. 19. num. 5. Sanch. alius relatis, lib. 6. disp. 5. num. 2. At quando non constat de prædicto animo, sed coniecturis est agendum, est difficultas an omnia quæ sponso sponsæ mittit eo ipso censentur sponsalitia largitas? Et quæstio procedit potest spectato iure communi, & antiquo regni Castellæ, vel spectato iure nouissimo recopilationis. Et quidem viroque iure censet Anton. Gomez leg. 5. 2. Tauri. num. 4. & Matien. lib. 5. recopilat. tit. 2. leg. 4. Gloss. 5. num. 1. tradita siue ordinaria, siue pretiosa ab sponso sponsæ ante consummatum matrimonium reë donata esse, efficitur sponse integrè matrimonio consummato, quoad medietatem osculo interuenire. Mouentur, quia in his quæ à marito uxori traduntur ea tantum censentur donata quæ quotidiana sunt, & uxori iuxta suam qualitatem necessaria Argum. leg. ex annuo, 16. ff. de donationib. inter virum, & uxorem. eo quod vir obligatus est uxorem alere, leg. si cum dorem §. si in autem ff. soluto matrimonio, alimenta autem non commodantur, sed donantur. Quæ verò pretiosa sunt, & solum ad maiorem ornatum conducunt, censentur commodata colligitur ex leg. hoc legatum. ff. de legat. 3. mortis sue ff. de donationib. leg. id vestimentum ff. de peculio, & pluribus exornat Anton. Gomez dicit. leg. 52. Tauri. numero 4. Gutierrez. pract. 2. quest. 19. numero 2. Sanch. lib. 6. disput. 25. num. 10. eo quod de horum donatione nulla adest virgens coniectura; & ex alia parte sola commodatione, & vlti concessio & uxori prouidum est, & marito consultum. At in his quæ sponso sponsæ tradit adest coniectura efficax donationis ob causam matrimonij & in recompensationem dotis, honestatis, & virginitatis, cum sponsa possit non nubere per ingressum religionis, aut aliàs, ergo in dubio sic est præsumendum.

2. Contrarium docuit Mol. tract. 2. disp. 290. §. quantum dubium, referens Iulium Clarum & Gamam, qui potius sententiam (quam statim referemus) censentur approbare. Inquit igitur Molina, ea omnia, quæ sponso siue de presenti, siue de futuro sponsæ mittit, censenda sunt missa, vt sponsa ornatori ad ritum accedat, atque ad eam honorandam, animique effectum illi ostendendum, qualiter matrimonij tempore sit ab eo tractanda, non vt dominium earum rerum ad eam petranseat. Nam donatio nunquam præsumi debet quo-

For. de Castro. Sum. Mor. Part. V.

ties ex alia causa, quam donationis intelligi potest collatum, vt tradit Glossa leg. cum quid ff. si certum petatur & pluribus firmat Gregor. leg. 36. verbo vienes. tit. 12. part. 5. Malcard. de probat. concl. 559. At in presenti ex prædictis causis, relatis præsumi possunt collata quæ ab sponso sponsæ mittuntur. Non igitur præsumenda sunt donata. Secundo in his quæ traduntur gratia tradentis non præsumitur donatio. leg. si vt certu. §. si duobus si commodari: at sponso gratia sui mittit sponsæ muneratum vt ad ipsum ornator accedat, tum ne ipse vilis, & & avarus reputetur.

3. Ceterum distinguendum est, aut munerata, quæ mittit sponso sponsæ, sunt ita exigua, vt si constante matrimonio darentur, censentur donata, & non commodata, vel sunt ita magna, & pretiosa, vt si darentur constante matrimonio non censentur donari, sed illorum vsum commodari, eo quod non ad communem vxoris ornatum, sed ad singularem, & extraordinarium deseruiant. Si munera prioris sint generis præsumenda sunt donata, secus si posterioris. Sic videtur docere Gregor. Lopez, leg. 23. verbo panostit. 11. part. 4. Villalob. in communib. opinion. lit. V. verbo, vestes. num. 47. & 48. Gama 1. part. decis. 71. num. 1. & 4. & decis. 123. num. 1. & 2. Iulius Clar. lib. 4. recept. §. donatio. quest. 10. initio. Sanch. alius relatis, lib. 6. de matrim. disput. 25. numero 28. Moucor, quia hæc munera mittuntur ab sponso sponsæ in signum amoris, & testimonium qualiter constante matrimonio ab eo tractanda sit, vt ipse Molina fatetur. At si solum vsum, & non dominium muneris cumulus exigui concedit, signum exigui amoris præbet, & testimonium manifestum asperè, constante matrimonio esse sponsam tractandam. Quæ ratio non procedit in muneribus pretiosis, & quorum dominium constante matrimonio non coæceditur, sed solus vsum. Et confirmo, si munera quæ mittuntur ab sponso eius generis sunt, vt & constante matrimonio necessaria reputentur sponsæ ad eius communem, & decentem ornatum, cum hæc maritus uxori concedere teneatur, præsumendum est concessa tempore sponsaliorum anticipatè voluisse concedere.

4. Mouerit tamen, si ad sit consuetudo in ea regione vt ea quæ sponso mittit esto pretiosa sint non repetatur, censendus est sponso ea donare cum mittit, quia præsumendus est mittere secundum regionis consuetudinem, cum aliud non exprimit, vt ex doctrina Baldi leg. 2. num. 2. Cod. de iure dotium comprobatur alius relatis Sanch. lib. 6. disputat. 25. numero 16. qui numero 17. idem esse dicendum censet quando mittuntur munera ab sponso, quorum nulla est consuetudo, vt mittantur, vel mittuntur abundantiora, & pretiosiora quam est consuetudo, eo namque ipso quo præter consuetudinem munera sponso mittit, sponso mittit, & donare censendus est argum. l. donare ff. de Reg. iuris. Sed displicet hoc vltimum assertum vt pote omnino auerrens conclusionem positam asserentem munera pretiosa commodari non donari, quia in horum solius vsum concessione abundè liberalitas exercetur. Libentius tamen probarem quod num. 18. Sanch. subiungit munera ab sponso missa præsumi donata, si sponsa ei aliqua misit, quia adest præsumptio remunerationis, argum. leg. si verò non remunerat. §. in de Papinianus ff. mandatari. At deberet constare sponsam animo donandi mittere, eaque sponsum non satis remunerari solo vsum pretiosorum coaccessio.

4. Fundamenta oppositarum sententiarum non videntur. Nam ad prioris sententiæ fundamentum negamus in muneribus pretiosis adesse sufficientem coniecturam donationis, cum non in præmium virginitatis, nobilitatis, & dotis concedantur, sed in signum amoris, & ob spem matrimonij, ad quem finem satis est horum pretiosorum commodatio, esto non sit donatio. Ad secundæ sententiæ primum fundamentum admittit hæc munera concedi ab sponso sponsæ in signum sui effectus, & ad eam honorandam, &c. Nego tamen inde inferri non præsumi donata, si munera eius qualitatis sint, vt nisi donentur non satis tradentis effectum expriment, nec satis sponsam honorant. Et eodem modo respondendum est ad secundum, donationem non præsumi in his, quæ gratia tradentis concedantur, nisi ipsum tradentem deceat præsumi donationem, vt in presenti contingit comparatione munerum exigui valoris.

6. Verum spectato iure nouo regni Castellæ, et si Gregor. Lopez leg. 23. tit. 11. part. 4. verbo, panos dubius sit, an lex 52. Tauri, quæ hodie est, tit. 2. lib. 5. recopilat. ius commune correxerit, & Molina dicta disp. 290. §. quantum dubium absque vlla dubitatione negauerit, longè verius est, & omnino tenendum ius commune correctum esse, & quælibet siue vilia, siue pretiosa ab sponso sponsæ concessa, vel e contra donata esse censenda, atque aded sponsalitiã largitatem, vt manifestè probare videtur lex 12. Tauri. Ido lo que el esposo la hubiere dado antes de consumido el matrimonio agora sea pretioso, agorano, & tradit in dicta leg. Castillo num. 21. Anton. Gomez n. 4. Gomez Arias. leg. 50. Tauri. num. 16. Matien. 1. 5. compilat. tit. 2. leg. 4. Gloss. 5. num. 2. Azebedo num. 29. Barbosa leg. qua dotis 34. num. 82. ff. soluto matrim. Sanch. alius relatis lib. 6. disp. 25. num. 30.

C 3

7. Ex

7. Ex his inferitur quid dicendum sit in muneribus, quae socrer nutui concesserit, an inquam censentur donata nutui, vel solum commodata ad usum, & sponso acquisita; In qua difficultate cum nihil sit nouo iure Castellae statutum ex legibus iuris communis eius decisio sumenda est. Quapropter existimo omnia illa munera, quae spectato iure communi crederentur sponso ab sponso donata, eadem censenda sunt donari a socero; quia socrer contemplatione sponso ea munera sponso tradit, ac proinde reputandus est, ac si ipsemet sponso tradidisset, quae verò sponso commodaret, & ad usum concederet; eadem censendus est socrer commodare, & eorum dominium sponso filio suo transire, & sic translata esse in legitimam computanda, sic alius relatis docent Gutier. lib. 2. pract. quæst. 10. n. 1. Sanchez lib. 6. disp. 2. §. 3. & §. 99.

8. Secundo inferitur, an donata a consanguineis, vel amicis sponso, vel e contra censentur donatio acquiri, vel potius acquirantur eis, cuius donans consanguineus, vel amicus est. Notanter coniuncti amicitiam cum consanguinitate, quia utraque causa eandem præsumptionem infert, ut manifestè probat lex sed si plures. in arrogato ff. de vulgar. ibi: si arrogator amicus, vel cognatus, & leg. 3. tit. 9. lib. 5. compilat. ibi: donatio de parente o amico, & ibi Azbedo num. 6. Matien. Gloss. 4. num. 1. & pluribus exornant Gutier. lib. 2. pract. quæst. 280. num. 8. & 9. Sanchez lib. 6. de matr. disp. 26. num. 2. Qua in re cum consanguineus, vel amicus sponso utriusque scilicet sponso, & sponso donat, non est difficultas utriusque acquiri, & inter utrumque esse donatum diuidendum, satis enim donans suam voluntatem expressit, aliàs si vni tantum vellet donatum explicari non utriusque coniunctum donatum concederet, ut bene aduertit Gutier. lib. 2. pract. 9. quæst. 120. num. 9. Anton. Gomez leg. 51. Tauri num. 67. Molin. tract. 1. disp. 430. concl. 1. Sanchez lib. 6. disp. 26. num. 3. Similiter si donans vni tantum ex sponso sibi que consanguineo donaret, ei tantum acquireretur, nisi aliter de donantis mente constaret, quia tunc pro donatario ad eum ipsius donationis, & consanguinitatis præsumptio. Neque hanc præsumptionem infirmat, esto sit donans utriusque sponso consanguineus in eodem gradu, satis enim est, quod sit donatarij consanguineus, ut pro illo tantum sit præsumptio, sicuti o ceteruat Gutier. d. quæst. 120. num. 9. & 12. Sauch disp. 26. num. 4. & 5. Idem est si ex parte donatarij sint aliqua specialia causa, quae ad donationem ipsi faciendam mouere possint, ut amicitia specialis, obsequium aliquod donatori, vel eius consanguineis prælitum, quia eo casu esto donans non sit filius consanguineus præsumi debet ipsi in remunerationem obsequij, & amicitia signum donare, ut colligitur ex leg. socium, qui in eo §. fin. ff. pro socio, & docet plures referens Sauch. d. disp. 26. à num. 6.

Verum si nulla ex supradictis causis existit, sed sola adest consanguinitas sponso, dubitant Doctores, an eo casu donatio facta sponso acquiratur sponso, vel potius acquiratur sponso & sponso solus usus concedatur? Cui dubitationi breuiter respondeo verius, & probabilius esse sponso acquiri, cuius contemplatione sponso donum factum est, nam cum consanguineus sponso ob fauorem, quem suo consanguineo præstare intendit eius sponso donet, ea donatio potius censenda est fieri sponso quam sponso. At si sponso non solum usus, sed dominium donari concederetur, integrè ea donatio in fauorem sponso fieret, & nullo modo saltem immediate in sponso fauorem. Atque ita docent post alios antiquiores Nauarr. cap. 17. num. 166. Anton. Gomez leg. 52. num. 67. Iulius Clarus, lib. 4. recept. verbo donatio, quæst. 10. vers. sed nunquid. Mascard. de probat. concl. 564. à num. 5. Ioan. Gutier. lib. 2. pract. quæst. 120. num. 9. Molin. tract. 2. disp. 430. concl. 1. plures alios referens lib. 6. disp. 26. num. 11. & colligitur ex leg. aditio ff. de acquirenda heredit. vbi acquisita alicuius contemplatione dicuntur acquisita ex re ipsius, ac proinde ipsi cedere, & ex leg. sed si plures. §. in arrogato ff. de vulgar. vbi quidquid filius contemplatione arrogatoris ab aliis donatione acquirat, arrogatori acquiratur. Et ex leg. si quis e arum. vers. ex quibus ff. de legat. 3. vbi vir legat uxori quæ sui causa comparata sunt.

9. Neque his obstat lex si seruis communis ff. de Donation. inter vir. & vxor. vbi vir donans vxori seruum qui suus & duorum fratrum erat, qua parte erat fratrum statim vxori acquiritur, quia in ea donatione satis vir expressit suam voluntatem, ut ille seruis acquireretur vxori, siquidem ipsemet consentientibus fratribus donauit. Neque item obstat lex si re in vacuum, Cod. de donat. inter vir. & vxorem: vbi dicitur valere statim irrevocabiliter donationem factam a socero nutui: Et idem habetur leg. si mater, leg. si constante, Cod. de donat. ante nuptias, quia hæc leges non decidunt cui acquiratur donatio, sed decidunt acquisitionis modum scilicet esse diuersum ab eo qui reperitur in donationibus inter virum, & vxorem vbi modus est reuocabilis, cum tamen modus acquirendi a consanguineis irrevocabilis sit. Neque item obstat leg. fin. Cod. de usufructu, vbi testator relinquens filio usufructum potius contemplatione filij, quam patris

præsumitur reliquisse; quia ibi nulla erat specialis concessio in partis fauorem, sicuti est cum consanguineus sponso sponso donat. Neque item obstat doctri na Bart. in leg. si vero §. 1. ff. soluto matrim. decidentis donata ambafatoribus acquiri tamen contemplatione mittentis concedatur, quia id prouenit ex consuetudine recepta: at esto sic consuetudo quod consanguineus sponso munera mitrat, & e contra consanguineus sponso sponso: at non irregulariter consuetudo, quod donatario acquirantur, nisi donata exigui valoris sint. Neque denique obstat donatum filio sui iuris effectus cui contemplatione patris dicitur, filio integre acquiri, & donatum amico Petri a Petri consanguineis non Petro sed donatario acquiri, quia filius sui iuris effectus non communicat cum patre in bonis, neque amicus Petri cum Petro. Secus est in marito, & vxore & in sponso, & sponso in iis, quæ ipsi conceduntur lub tacita conditione matrimonij, quam conditionem imbibunt omnia donata e consanguineis sponso sponso, & e contra. Argum. leg. cum veterum Cod. de donat. ante nupt. & notauit ibi Cynus; Ioan. Lupus, Rub. de donat. §. 3. num. 5. Castillo leg. 52. Tauri. num. 3. Gomez Arias leg. 50. Tauri n. 3. quos refert, & sequitur Sauch. lib. 6. disp. 26. n. 2.

10. Superest dicendum an prædicta donata a consanguineis, vel amicis sponso sponso, vel e contra censentur sponso largitas, & more sponso largitatis acquirantur? Et quidem si vera est sententia, quam plures, & grauior Doctores relati a Sauch. lib. 6. de matr. disp. 26. n. 10. docent donatario integre acquiri, certum est sponso largitatem non esse, cum non sit donatio inter sponso, id est vnius sponso alteri facta, tamen si matrimonio contrahendo omnino pendeat, lub ea eum conditione sit. At retenta nostra sententia asserente donata sponso a consanguineis sponso sponso acquiri, & sponso solum usus concedi, docent esse sponso largitatem Ioann. Lup. Rub. de donat. §. 4. num. 19. & leg. 52. Tauri. n. 1. lib. 1. Castillo, num. 8. Azbedo lib. 5. vers. in. 2. leg. 4. n. 17. Ioann. Garc. de coniugati acquisit. n. 107. eo quod sponso eam donationem suæ sponso factam approbare videatur, suæque approbatione sponso concedere donati dominium, quod sibi competeat. Sed rectius contrarium censent Gutier. lib. 2. pract. quæst. 120. n. 10. Molina tract. 2. de iustit. disp. 430. concl. 3. Sanchez d. disp. 26. n. 22. Quia est sponso approbet donationem suæ sponso factam, non inde inferitur sua approbatione sponso concedere quod sibi est concessum, sed solum approbare donationem iuxta modum quo facta est, ac proinde retinere sibi donati dominium, quippe in hoc approbationis modo sibi consulit. Præterea negari non potest lub dubio esse, an sponso approbans donationem sponso a suis consanguineis, vel amicis factam velit donatum acquiri sponso, vel sibi retinere, sed in casu dubio nemo præsumendus est donat. cum, in debito ff. de probationib. & pluribus exornat. Mascard. concl. 555. Menoch. lib. 2. de arbitri. §. 8. Ergo in præfenti non præsumendum sponso velle sponso concedere dominium illorum quæ a suis consanguineis sponso donata sunt. Ergo ea donata nequaquam sunt sponso largitas, neque more sponso largitatis acquirenda sunt ab sponso, sed dissoluto matrimonio sunt sponso reddenda.

§. II. In qua quantitate, & ex quibus bonis sponso largitas acquiratur possit?

1. Spectato iure communi nulla est imposta taxa sponso largitatis. Secus in Castella regno.
2. Hæc taxa si pro sponso largitate tradita ab sponso sponso, non autem e contra.
3. Dos cuius octaua parti sponso largitas mensuranda est, debet esse ab sponso recepta.
4. Affirmant plures sponso largitatem ab sponso concessam sponso nullam dotem afferenti validam esse.
5. Oppositum verius existimo.
6. Detrahenda est sponso largitas ex bonis de quibus quis potest liberè disporre.

1. **C**ertum est spectato iure communi nullam esse taxam sponso largitatis impostam, sed in qualibet quantitate fieri posse, ut videre est toto tit. ff. & Cod. de donationib. ante nuptias. At in castella regno octauam partem dotis vxoris excedere acquirit, iuxta leg. 1. tit. 2. lib. 5. nona collect. ibi: Mandamos que de aqui adelante ninguno, ni alguno de estos nuestros reynos que se despostraren, o casaren no pueda dar, ni de alu esposa y muger en los dichos vestidos y joyas ni en otra cosa alguna, mas de lo que montare la octaua parte de la dote que con ella requiere y porque con esto, quedan todas las fraudes mandamos que todos los contractos, pactos, y promissiones que se hicieren en fraude de lo suso dicho sean en si ningunos y de ningun valor y efecto.

2. Circa quam legem primò notandum est hanc taxam fieri pro sponso largitate tradita ab sponso sponso, non autem pro